

<http://doi.org/10.5281/zenodo.10960758>

Najważniejsze obserwacje awifaunistyczne na Śląsku w roku 2020

The most important avifaunistic observations in Silesia in 2020

Niniejsze opracowanie przedstawia zbiór najistotniejszych, zdaniem Redakcji, obserwacji ptaków dokonanych w 2020 r. w granicach Śląskiego Regionu Ornitologicznego (Wuczyński i Kołodziejczyk 2013). Zestawienie obserwacji zostało przeprowadzone w oparciu o dane zgromadzone w Kartotece Awifauny Śląska (KAŚ 2022), w serwisach internetowych clanga.com oraz ornitho.pl (ornitho 2022), a także w raportach Komisji Faunistycznej (2021, 2022) i Kartoteki Rzadkich Ptaków (Chodkiewicz i in. 2022, Wylegała i in. 2022a). W dziale „Obserwacje fenologiczne” przedstawiono stwierdzenia ptaków wyróżniające się nietypowym dla danego gatunku terminem obserwacji na Śląsku. Są tu więc wspomniane szczególnie wczesne przyloty, późne odloty czy też nietypowe przypadki zimowania. Dział „Obserwacje dużych stad” stanowi zbiór obserwacji wyjątkowo dużych skupisk ptaków danego gatunku w skali regionu, zwłaszcza stad rekordowo dużych bądź bliskich rekordom uzyskanym w poprzednich latach. Z kolei dział „Obserwacje gatunków rzadkich” prezentuje wykaz obserwacji gatunków, które spotykane są w regionie wyjątkowo. Zestawiono tu więc gatunki, których liczba stwierdzeń nie przekracza dziesięciu, ta-

kie które stwierdzono po dłuższej przerwie oraz takie, których pojawy w roku sprawozdawczym były szczególnie liczne w porównaniu do poprzednich sezonów. Zwrócono również uwagę na gatunki widywane na Śląsku niemal corocznie, a których wyjątkowo w opisywanym sezonie nie stwierdzono.

W 2020 r. do listy gatunków Śląskiego Regionu Ornitologicznego nie przybył żaden nowy gatunek. Warte wyróżnienia obserwacje to natomiast: drugie stwierdzenie cyraneczki karolińskiej *Anas carolinensis* i tamaryszki *Acrocephalus melanopogon*, trzecie stwierdzenie orła stepowego *Aquila nipalensis* i jaskółki rudawej *Cecropis daurica*, czwarte stwierdzenie sterniczki *Oxyura leucocephala*, czwarte do ósmego stwierdzenia zarosłówki *Acrocephalus dumetorum*, szóste „pliszki czarnogłowej” *Motacilla flava feldegg*, szóste i siódme stwierdzenie mewy bladej *Larus hyperboreus*, szóste do dziewiątego stwierdzenia świstunki żółtawej *Phylloscopus inornatus*, ósme i dziewiąte wspólczesne stwierdzenie pasterza *Pastor roseus*, a także dziewiąte stwierdzenie żwirowca stepowego *Glareola nordmanni*, rybitwy krótkodziobej *Geochelidon nilotica* i czapli złotawej *Bubulcus ibis*. Na uwagę zasługuje ponadto pierwszy od 1927 r.

łęg błotniaka zbożowego *Circus cyaneus* oraz pierwszy od 1933 r. łęg uszatki błotnej *Asio flammeus*. Wyróżnić należy też wyjątkowo liczne w roku obserwacje dubelta *Gallinago media* (6), rybitwy popielatej *Sterna paradisea* (6), zaroślówki (4) i świstunki żółtawej (4).

Do końca 2020 r. lista awifauny Śląskiego Regionu Ornitologicznego liczyła 387 gatunków.

Obserwacje fenologiczne

Bernikla białolica *Branta leucopsis* jest gatunkiem coraz liczniej migrującym na Śląsku oraz zimującym w regionie. Obserwowana jest tu zwykle w sezonie jesiennie-zimowym, a wiosną ostatnie ptaki obserwuje się najczęściej w stadach innych gęsi aż do kwietnia. Obserwacje majowe zdarzają się bardzo rzadko. W latach 2005–2020 stwierdzono co najmniej 10 takich pojawów. W 2020 r. odnotowano wyjątkowo późną obserwację wiosenną – 24.05 widziano pojedynczego osobnika na stawach Potasznia w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz). Prawdopodobnie większość z tych stwierdzeń dotyczy osobników o naturalnym pochodzeniu, choć nieliczne obserwacje tego gatunku dokonane na Śląsku w miesiącach letnich (czerwiec-sierpień) mogą dotyczyć osobników zbiegłych z niewoli.

Pod koniec czerwca 2020 r. dokonano prawdopodobnie najpóźniejszej wiosennej obserwacji **bielaczka *Mergellus albellus*** na Śląsku. W dniach 20–22.06 widziano jednego samca na stawach w Rudzie Sułowskiej (M. Bojarowski i in.). W czerwcu widziano wcześniej ten gatunek co najmniej raz – 5.06.2019 na stawach Wielikąt (S. Beuch; Obserwacje faunistyczne 2021).

W 2020 r. miejscem wielu ważnych obserwacji fenologicznych na Śląsku, były stawy Wielikąt na Górnym Śląsku. Stwierdzono tam szereg skrajnych dat wiosennych i jesiennych, będących nierzadko rekordowymi w regionie. Najwięcej z tych obserwacji dotyczyło ptaków siewkowych Charadriiformes.

Bardzo wczesny przylot dwóch osobników **sieweczki rzecznej *Charadrius dubius*** zanotowano na stawach Wielikąt już w dniach 26–28.02.2020 (D. Światała, M. Janosz). Była to najwcześniejsza współczesna obserwacja wiosenna gatunku na Śląsku. Wcześniej sieweczkę rzeczną stwierdzono w regionie tylko raz – 24.02.1923 na rzece Osobłódze (Dyrcz i in. 1991).

Jesienna migracja **kulika mniejszego *Numenius phaeopus*** na Śląsku szczyt osiąga zwykle w sierpniu i już w pierwszej połowie września traci na intensywności. Obserwacje późniejsze są już bardzo rzadkie. Odnotowano tylko 4 stwierdzenia październikowe, a najpóźniejszej obserwacji w regionie dokonano 1.11.2020 na stawach Wielikąt (A. Wuwer). Również poza Śląskiem obserwacje późnowiosenne tego gatunku zdarzają się rzadko, a jedyne inne stwierdzenie listopadowe to obserwacja z 11.11.1992 z ujścia Redy nad Zatoką Gdańską (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Wiosenne obserwacje **biegusa rdzawego *Calidris canutus*** zdarzają się na Śląsku bardzo rzadko. Zanotowano zaledwie 8 takich stwierdzeń, z których wszystkie pochodziły z kwietnia i maja. W 2020 r. dokonano najwcześniejszego stwierdzenia w regionie i jak dotąd jedyne marcowego. W dniu 12.03 widziano ptaka

na stawach Wielikąt (R. Gwóźdź). Również w pozostałej części kraju marcowe obserwacje biegusa rdzawego zdarzają się bardzo rzadko, nawet na wybrzeżu (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, ornitho 2022).

Przelot jesienny **piaskowca *Calidris alba*** na Śląsku trwa od lipca do października, a jego szczyt następuje zwykle w drugiej połowie września. Ostatnie ptaki obserwowane są najczęściej nie później niż w pierwszej połowie października, natomiast stwierdzenia listopadowe są bardzo rzadkie. Wykazano wcześniej tylko trzy takie obserwacje, w tym najpóźniejszą w 2020 r.: trzy ptaki widziane były 20.11 na stawach Wielikąt (A. Wucher, B. Polanin).

Jednej z późniejszych na Śląsku obserwacji **biegusa malutkiego *Calidris minuta*** dokonano 21.11.2020 na stawach Wielikąt (Z. Wnuk, M. Nagler). Osobnik ten przebywał w tym miejscu od niemal miesiąca (co najmniej od 25.10; M. Buchalik). Nieco późniejsze stwierdzenie tego gatunku na Śląsku miało miejsce w 2017 r., kiedy na stawach Jamnik w dolinie Baryczy widziano ptaka przebywającego co najmniej do 26.11 (W. Lenkiewicz; Obserwacje faunistyczne 2018). Obydwie obserwacje są prawdopodobnie jednymi z późniejszych w Polsce (Tomiałojć i Stawarczyk 2003, ornitho.pl 2022). Szczyt przelotu biegusa malutkiego na Śląsku przypada na wrzesień, lub przełom września i października. Pod koniec października stwierdza się ten gatunek wyraźnie rzadziej, a obserwacje listopadowe należą do wyjątkowych.

Rekordowo wczesny przylot **brodźca śniadego *Tringa erythropus*** odnotowano już 7.03.2020 na stawach Wielikąt

(R. Kruszyk). Ptak ten obserwowany był tam co najmniej do 11.03 (S. Beuch). Było to wyrównanie rekordowo wczesnej obserwacji z 7.03.1985 z Niemodlina (R. Mikusek), będące zarówno wówczas jak i prawdopodobnie nadal najwcześniejszą obserwacją w Polsce (Tomiałojć i Stawarczyk 2003). Migracja wiosenna brodźca śniadego na Śląsku rozpoczyna się zwykle na początku kwietnia lub pod koniec marca, a szczyt osiąga na przełomie kwietnia i maja.

Jednej z najpóźniejszych obserwacji **czapli nadobnej *Egretta garzetta*** na Śląsku dokonano późną jesienią 2020 r., kiedy to od 25.10 (Z. Wnuk) do 8.11 (D. i M. Światała) obserwowano jednego ptaka na stawach Wielikąt. Gatunek ten jest w regionie najliczniej stwierdzany w sierpniu i wrześniu, natomiast obserwacje późniejsze zdarzają się rzadko. Oprócz powyższego stwierdzenia dokonano jeszcze tylko dwóch stwierdzeń listopadowych: 7.11.2015 widziano ptaka na stawach w Ochabach Małych (K. Liersz-Żelasko), a 10.11.2008 stwierdzono osobnika na Zb. Otmuchowskim (M. Domagała), co było najpóźniejszym stwierdzeniem w regionie. Poza Śląskiem znaleziono martwą czaplę nadobną w połowie listopada na stawach w Starzawie pod Przemyśłem (Tomiałojć i Stawarczyk 2003).

Wczesny przylot **podróżniczka *Luscinia svecica*** odnotowano w roku sprawozdawczym na stawach Wielikąt. Pojedynczego samca obserwowano tam 9.03 (M. Nagler). Obserwacje tego gatunku już w pierwszej dekadzie marca zdarzają się na Śląsku bardzo rzadko. Prócz powyższego stwierdzenia dokonano jeszcze tylko trzech z tego okresu – 9.03.2014 wi-

dziano ptaka we Wrocławiu (W. Górka), 3.03.2007 na zb. Farskie (M. Skóra) oraz 2.03.2008 we Wrocławiu (W. Górka), co było najwcześniejszym wiosennym pojawem gatunku w regionie.

Przelot wiosenny **wilgi *Oriolus oriolus*** na Śląsku rozpoczyna się zwykle na początku maja, a pojedyncze śpiewające samce są ostatnio coraz częściej spotykane w ostatnich dniach kwietnia. Przyłot wcześniejszy zdarza się rzadko. W roku sprawozdawczym dokonano dwóch obserwacji z drugiej dekady tego miesiąca: samca słyszano 18.04 w Twardogórze, pow. oleśnicki (L. Matacz) oraz 19.04 w Bykowie, pow. wrocławski (T. Drazny). Wcześniej stwierdzono ją tylko dwukrotnie – 14.04.1991 na stawach w Gołyszach (J. Gil) oraz 14.04.2013 we Wrocławiu (R. i D. Mazurkiewicz).

Migracja jesienna **piecuszka *Phylloscopus trochilus*** kończy się zwykle w połowie września, a obserwacje późniejsze zdarzają się rzadko. Bardzo późnej obserwacji tego gatunku dokonano 13.10 w Miskowicach nad zb. Bukówka, gdzie schwytano młodego osobnika w ramach prac obozu „Bukówka” (P. Grochowski, A. Knychała). Jest to prawdopodobnie jedno z późniejszych, w pełni udokumentowanych stwierdzeń piecuszki na Śląsku. Nieco później, bo 14.10.2019, stwierdzono jednego ptaka w Tychach (I. Oleksik) i 15.10.2016 również ptak schwytany na obozie Bukówka (K. Koźlik). Również w innych regionach Polski piecuszki jest rzadko obserwowany w październiku. Najwięcej takich stwierdzeń odnotowuje się na Półwyspie Helskim, gdzie notowano stwierdzenia jeszcze pod koniec tego miesiąca (ornitho.pl 2022).

Remiz *Remiz pendulinus* jest migrantem krótkodystansowym, który zimuje powszechnie w krajach Europy zachodniej i południowej, a nawet środkowej. Najbliższe stałe zimowiska gatunku znajdują się już na Węgrzech (Shirihai i Svensson 2018). Mimo to, obserwacje w miesiącach zimowych zdarzają się na Śląsku nadal bardzo rzadko. W dniu 19.12.2020 widziano jednego ptaka w Jordanowie Śląskim, pow. wrocławski (K. Ostrowski). Oprócz tego stwierdzenia znanych jest jeszcze 6 innych obserwacji w regionie z okresu grudzień–luty.

Najbliższe Polsce stałe lęgowiska **jera *Fringilla montifringilla*** znajdują się w Skandynawii i krajach bałtyckich (Lindström 2020). Gatunek ten obserwowany jest więc wyłącznie w okresie przelotów i zimą. Wiosną ostatnie ptaki widywane są w kwietniu, a bardzo rzadko również na początku maja. Dlatego też obserwacja ptaka w dniu 12.06.2020 w piętrze koso-drzewiny na Kopie w Karkonoskim Parku Narodowym (T. Maszkało, P. Wasiak) jest fenologicznie wyjątkowa. Przypada bowiem na szczyt sezonu lęgowego tego gatunku. Po czeskiej stronie Karkonoszy obserwacje jerów w okresie lęgowym zdarzają się częściej, a nawet notowano tam pewne przypadki gniazdowania (Flousek i in. 2015).

Obserwacje dużych stad

Gągoł *Bucephala clangula* jest regularnie zimującym gatunkiem na Śląsku, którego liczebność, w zależności od surowości zimy, wahała się w ostatnich latach w przedziale od 900 do 1992 os. (Grochowski i in. 2016, 2021). W dniu 5.01.2020 na zb. Dzieńkowice na Gór-

nym Śląsku stwierdzono koncentrację aż 660 os. (E. Paprzycka i in.), co stanowiło ponad 33% całej liczebności stwierdzonej w styczniu tego roku na Śląsku (Grochowski i in. 2021). Najważniejszym zimowiskiem gągoła na Śląsku była do tej pory rzeka Odra skupiająca większość populacji oraz Jez. Ślawskie, gdzie zimujące stada liczyły maksymalnie do 300 os. (Grochowski i in. 2016).

Duże znaczenie dla populacji nielęgowej **nurogęsi** *Mergus merganser* mają kompleksy stawowe w dolinie Baryczy, gdzie stwierdza się rekordowe dla regionu koncentracje tego gatunku. W dniu 20.11.2020 na stawach w Radziedzu obserwowano łącznie 2615 os. (W. Lenkiewicz), co jest prawdopodobnie nowym rekordem na Śląsku. Wcześniej największe stwierdzone stado 2324 os. obserwowano

10.11.2019 na stawach w Rudzie Sułowskiej (W. Lenkiewicz; Obserwacje faunistyczne 2021).

Najrzadziej obserwowany na Śląsku gatunek trzcza – **szlachar** *Mergus serrator* notowany jest zwykle pojedynczo lub tylko w niewielkich grupach, zwykle nieprzekraczających 10 os. Najczęściej obserwowany jest podczas migracji – jesienią i wiosną, natomiast zimą jest widywany bardzo nieregularnie i najczęściej pojedynczo. Stwierdzenie aż 18 os. (2 samców i 16 samic lub ptaków młodych) w dniu 13.01.2020 na piaskowni Obora pod Lubinem (A. Łużyński, S. Owczarek) było więc wyjątkowe zarówno pod względem wielkości stada jak i okresu w roku w jakim je zaobserwowano. Największym stadem stwierdzonym na Śląsku w ostatnich latach była koncentracja 32 os. widziana



Fot. 1. Fragment stada ponad 30 morneli *Charadrius morinellus* w Jenkowicach na Dolnym Śląsku, sierpień 2020 (fot. P. Kunowski)

Photo 1. Part of a flock of over 30 Dotterels in Jenkowitz, Lower Silesia, August 2020

27.11.2018 w Sędziszawiu, pow. kamienogórski (K. Kalemba; Obserwacje faunistyczne 2019).

Największe stwierdzone stado **pląskonosy** *Spatula clypeata* na Śląsku, liczące 2370 os. zaobserwowano 23.10.2020 na stawach Radziądz (W. Lenkiewicz). Poprzednio rekordowe liczebności stwierdzano również na stawach w dolinie Baryczy, choć nigdy nie przekroczyły one 2000 os. Wcześniej najwięcej widziano 1780 os. na stawach Jamnik 18.10.2005 (P. Gębski, T. Drazny; Obserwacje faunistyczne 2008).

W dniu 29.08.2020 na polach uprawnych koło Jenkowic, pow. średzki stwierdzono stado 33 os. (M. Bojarowski, R. Fudalej), a 30.08.2020 w tym samym miejscu aż 37 os. **morneli** *Charadrius morinellus* (M. Szeruga i in.) (fot. 1). Ta druga obserwacja jest największą odnotowaną dotąd koncentracją gatunku na Śląsku. Wcześniejszy rekord liczebności stwierdzono rok wcześniej, kiedy również w pow. średzkim obserwowano 35 os. (25.08.2019 w Zabłocie; Obserwacje faunistyczne 2021). Największa odnotowana koncentracja mornela w Polsce liczyła 88 os. (Stawarczyk i in. 2017).

Piaskowiec jest nielicznym gatunkiem przelotnym na Śląsku, obserwowanym zwykle podczas przelotu jesienno-wiosną jego obserwacje zdarzają się rzadko i zazwyczaj obserwuje się wtedy pojedyncze osobniki. W dniu 13.05.2020 na Zb. Mietkowskim obserwowano 6 piaskowców (G. Orłowski). Jest to powtórzenie największych wiosennych koncentracji piaskowca odnotowanych w regionie. Tę samą liczebność stwierdzono tu już dwukrotnie na Zb. Turawskim: 23.05.1979

(Stawarczyk i in. 1996) i 16–18.05.2002 (A. Wojciechowski).

Rekordowo liczne stado 463 os. **brodźców śniadych** obserwowano 6.09.2020 na stawach Stawno w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz). Przed 1990 r. obserwowano brodziec śniadego na Śląsku zdecydowanie mniej licznie niż obecnie. Największe stada rzadko przekraczały 100 os., a maksymalnie widziano wtedy 144 ptaki 12.09.1978 na Zb. Turawskim (Stawarczyk i in. 1996).

Brodziec pławny *Tringa stagnatilis* jest gatunkiem pojawiającym się na Śląsku co roku, choć bardzo nielicznie. Ponad 70% wszystkich obserwacji pochodzi z miesięcy letnich i jesiennych, a wiosną jest wyraźnie rzadszy. W dniu 8.04.2020 na stawach Wielikąt obserwowano 5 os. tego gatunku (S. Beuch, R. Gwóźdź), co było jedną z większych wiosennych koncentracji na Śląsku. Rekordowo liczne stado w regionie to 8 ptaków widzianych 20.04.1994 na stawach Niezgodą (A. Zalisz).

Wieczorem 19.08.2020 nieopodal wsi Zabłoto, pow. średzki, obserwowano zlot na zbiorowe noclegowisko 435 os. **błotniaków stawowych** *Circus aeruginosus* i 45–60 os. **błotniaków łąkowych** *C. pygargus* (D. Panasiuk, A. Knychala, K. Żarkowski). Ptaki liczono dokładnie pomiędzy godzinami 17:30 a 20:00. Były to prawdopodobnie największe odnotowane koncentracje tych gatunków na Śląsku.

W dniu 23.01.2020 na polu uprawnym przy gospodarstwie rolnym koło wsi Zabiele, pow. głogowski, obserwowano żerujące stado 16 os. **dzierlatki** *Galerida cristata* (M. Nagler). Jest to prawdopodobnie jedna z większych koncentracji tego ga-

tunku stwierdzonych na Śląsku, ustępująca jedynie stadku 18 os. obserwowanych 25.02.2004 nad brzegiem Zb. Rybnickiego (M. Buchalik; Obserwacje faunistyczne 2006). Nawet w drugiej połowie XX w., kiedy dzierlatka była znacznie liczniejsza niż obecnie, największym odnotowanym stadem było 10 os. widzianych 3.01.1971 we Wrocławiu-Pilczycach (Dyrcz i in. 1991). Najnowsze badania najliczniejszej krajowej populacji łęgowej dzierlatki zasiedlającej Wielkopolskę wskazują na wyraźny wzrost jej liczebności wraz z postępującą ekspansją na od dawna niezasiedlane tereny (Wylegała i in. 2022b). Być może ma to swoje odzwierciedlenie również na Śląsku, zwłaszcza na obszarach graniczących z Wielkopolską (jak choćby pow. głogowski), choć nie prowadzono dotąd badań w tym kierunku.

„**Pliszka tundrowa**” *Motacilla flava thunbergi* to nielicznie obserwowany takson na Śląsku. Niemal wszystkie obserwacje tego podgatunku dotyczą samców podczas przelotu wiosennego, najczęściej w kwietniu i maju. Ostatnio, prawdopodobnie dzięki lepszemu rozpoznaniu terenowemu, notuje się coraz więcej obserwacji. Zwykle stwierdza się pojedyncze osobniki, rzadko małe stada do 5 os. Na początku maja 2020 r. stwierdzono w dwóch miejscach nieco większe koncentracje tych pliszek, warte odnotowania: 6.05.2020 widziano co najmniej 7 samców i 2 samice w Bytomiu-Miechowicach (S. Beuch), natomiast w dniach 9–12.05.2020 nad Zb. Mietkowskim obserwowano 7–11 samców oraz 3 samice (G. Orłowski). Były to prawdopodobnie największe odnotowane koncentracje tego podgatunku na Śląsku.

Obserwacje gatunków rzadkich

W dniu 11.11 na stawach Wielką obserwowano samicę lub młodego osobnika **sterniczki** *Oxyura leucocephala* (W. i J. Cichy, Z. Wnuk), a w dniach 18–20.11 widziano tam już dwa osobniki tego gatunku (T. i M. Kosut). Było to czwarte stwierdzenie gatunku na Śląsku po obserwacjach z 1990 r. ze Stawna, z 1996 r. ze zb. Dychów i z 2014 r. ze zb. Dzierżno Duże (Stawarczyk i in. 2017).

W roku 2020 r. w całym ŚRO stwierdzono 15 par łęgowych **gęsiówki egipskiej** *Alopochen aegyptiaca*, co stanowiło niemal połowę krajowej populacji gatunku (Chodkiewicz i in. 2022). Gęsiówka egipska jest w Polsce gatunkiem inwazyjnym, ze stale rosnącą populacją łęgową. Pierwszy przypadek jej gniazdowania odnotowano w 2007 r. w Bukowie w dolinie górnej Odry na Górnym Śląsku (Rojek i Stajszczyk 2008).

Rozwija się również regionalna populacja łęgowa **mandarynki** *Aix galericulata*. Pierwszy łęg tego obcego w naszym kraju gatunku stwierdzono w 2008 r. w okolicy Szczepanowa pod Środą Śląską (Kąkol i Stajszczyk 2008), a od 2016 r. notuje się regularne gniazdowanie w Brzegu (Obserwacje faunistyczne 2017). W kolejnych latach do łęgów dochodziło również na innych stanowiskach, przede wszystkim na Opolszczyźnie: w 2019 r. w Borucicach w Borach Stobrawskich i w Kamieniu Śląskim (Ławicki i in. 2021), a w 2020 r. gniazdowanie stwierdzono także w Nysie oraz na Olzie w Cieszynie (Chodkiewicz i in. 2022).

Drugiego stwierdzenia **cyraneczki karolińskiej** *Anas carolinensis* na Śląsku dokonano w dniu 2.04 oraz w okre-

się 29.05–6.06.2020 na stawach w Rudzie Żmigrodzkiej (W. Lenkiewicz i in.). Obserwacja ta była szóstym stwierdzeniem tego północnoamerykańskiego gatunku w Polsce (Komisja Faunistyczna 2021).

Jarząbek *Tetrastes bonasia* jest na Śląsku gatunkiem bardzo rzadkim, o prawdopodobnie szczątkowej populacji lęgowej w Sudetach. Jednak podawane są stamtąd tylko obserwacje pojedynczych ptaków, bez jednoznacznych dowodów lęowości w ostatnich kilkudziesięciu latach (Dyrcz i in. 1991, Mikusek i Dyrcz 2003, Flousek i in. 2015). Poza Sudetami gatunek ten obserwowany jest wyjątkowo i są to zapewne zabłąkane osobniki z populacji spoza regionu. W dniu 16.03.2020 w okolicy Nowych Kolni, w Borach Stobrawskich na Opolszczyźnie spłoszono z ziemi jednego osobnika o nieoznaczonej płci (A. Andrzejczyk).

Lęgowa populacja kulona ***Burhinus oedicnemus*** wymarła na Śląsku w pierwszej połowie XX w. Ostatnie gniazdo tego gatunku w regionie znaleziono w 1937 r. pod Trzebnicą. Od tamtej pory kulon był gatunkiem niezwykle rzadko spotykanym i każda jego obserwacja jest warta wyróżnienia. W dniach 20–21.07 widziano dorosłego ptaka (fot. 2) koło Dzbanowa, pow. ząbkowicki (M. Sołowiej, M. Pach, M. Mirowski). Było to dopiero 12 stwierdzenie gatunku na Śląsku po 1950 r.

Czajka towarzyska *Vanellus gregarius* jest gatunkiem krytycznie zagrożonym w skali globalnej. Jej populacja lęgowa ze stepów środkowej Azji kurczy się w gwałtownym tempie. Mimo to, jest to wciąż gatunek niemal co roku zalatujący na Śląsk, gdzie dokonano do tej pory najwięcej obserwacji gatunku w Polsce (Stawarczyk i in. 2017). W 2020 r. stwierdzono czajkę



Fot. 2. Kulon *Burhinus oedicnemus*, Dzbanów, lipiec 2020 (fot. M. Sołowiej)

Photo 2. Stone Curlew, Dzbanów, Lower Silesia, July 2020

towarzyską podczas dwóch obserwacji. Było to najpóźniejsze dotąd stwierdzenie wiosenne: w dniach 18–19.05 widziano dorosłego ptaka na stawach Wielikąt (M. Światała i in.) oraz najpóźniejsze stwierdzenie jesienne: w dniach 1–21.11 jeden ptak obserwowany był w kompleksach stawowych Stawno, Radziądz i Jamnik w dolinie Baryczy (M. Bojarowski, R. Fudalej i in.). Były to 23 i 24 stwierdzenie czajki towarzyskiej na Śląsku.

W dniach 19–27.09 na polach uprawnych w okolicy Zabłota, pow. średzki (G. Orłowski i in.) obserwowano młodego **biegusa płowego** *Calidris subruficollis*. Była to 15 obserwacja tego północnoamerykańskiego gatunku na Śląsku dokonana po 8 latach przerwy. Ptaka tego stwierdzono w Polsce 26 razy, a większości obserwacji dokonano w zachodniej części kraju, najczęściej na Śląsku (Stawarczyk i in. 2017).

Dubelt *Gallinago media* jest na Śląsku rzadkim gatunkiem przelotnym, choć z pewnością często przeoczanym. Penetracja odpowiednich siedlisk w szczycie przelotu wiosennego gatunku, a więc na przełomie kwietnia i maja, wskazuje że ptak ten pojawia się regularniej niż wcześniej sądzono. Wiosną 2020 r. dokonano 6 obserwacji dubelta, w większości na Górnym Śląsku: 24.04.2020 widziano jednego ptaka w Bytomiu–Miechowicach, a 26.04 tamże aż 4 os. (S. Beuch), 25.04 widziano ptaka w Markłowicach, pow. wodzisławski (M. Nagler), 25.04 – 1 os. stwierdzono na polderze Jamnik w dolinie Baryczy (M. Bojarowski), 26.04 – 1 os. w Raciborzu–Markowicach (R. Tkocz), a 10.05 obserwowano dubelta nad zb. Świerklaniec (P. Skałban). Gatunek

ten obserwowany jest w regionie niemal corocznie, choć najczęściej w liczbie 1–2 stwierdzeń (KAŚ 2022).

Dziewiątym stwierdzeniem **żwirowca stepowego** *Glareola nordmanni* na Śląsku była obserwacja młodego ptaka z 12–15.10.2020 na stawach w Rudzie Sułowskiej (W. Lenkiewicz i in.; fot. 3). Pierwszy raz gatunek ten widziano w regionie 26.08–2.09.1990 na Zb. Mietkowskim (Komisja Faunistyczna 1992), a większości późniejszych stwierdzeń dokonano w XXI w.

Mewa biała *Larus hyperboreus* była w ostatnich latach spotykana bardzo rzadko w całej Polsce. W latach 2015–2020 stwierdzano ją tylko 3–11 razy rocznie, a większości obserwacji pochodziła z wybrzeża. W głębi ładu gatunek ten obserwowany jest wyjątkowo. W dniu 6.01.2020 dorosłego ptaka widziano na stawie Moczury w Knurowie na Górnym Śląsku (M. Nagler i in), a w dniach 22–24.02 być może ten sam osobnik widziany był na Zb. Mietkowskim (G. Orłowski). Było to dopiero 6 i 7 stwierdzenie na Śląsku. Niewykluczone, że wszystkie obserwacje mewy bladej od 2013 r. (Ochmann i in. 2013) dotyczą tego samego ptaka pojawiającego się w regionie w latach 2014 r., 2015 r. i w opisywanym tu 2020 r.

Po sześciu latach przerwy zaobserwowano na Śląsku **rybitwę krótkodziobą** *Gelochelidon nilotica* (fot. 4). W dniach 19–20.05.2020 dorosły ptak przebywał na Zb. Goczałkowickim (P. Gajewski i in.). Było to dziewiąte stwierdzenie gatunku w regionie i 38 w Polsce (Komisja Faunistyczna 2021). Poprzedni raz widziano ją 2.08.2014 na stawach Stawno (Komisja Faunistyczna 2015).



Fot. 3. Żwirowiec stepowy *Glareola nordmanni*, Ruda Sułowska, październik 2020 (fot. W. Lenkiewicz)

Photo 3. Black-winged Pratincole, Ruda Sułowska, Lower Silesia, October 2020



Fot. 4 Rybitwa krótkodzioba *Gelocheidon nilotica*, Zb. Goczałkowicki, Górny Śląsk, maj 2020 (fot. D. Świtała)

Photo 4. Gull-billed Tern, Goczałkowicki reservoir, Upper Silesia, May 2020

Późną wiosną 2020 r. obserwowano w całej Polsce nalot **rybitwy popielatej** *Sterna paradisaea* (Wylegała i in. 2022a). Zjawisko to miało swoje odzwierciedlenie również na Śląsku, gdzie dokonano co najmniej 6 stwierdzeń tego gatunku, w tym również rekordowego w regionie stada. Najintensywniejszy przelot obserwowany był na Zb. Mietkowskim i zb. Świerklaniec. W pierwszym miejscu ptaki obserwowano w dniach 21–28.05 w zmiennej liczbie od 1 do 4 os. (G. Orłowski i in.). Na zb. Świerklaniec 24.05 widziano 2 os., a 25.05 stwierdzono tu aż 12 os. (S. Beuch i in.), co było prawdopodobnie największą śródlądową koncentracją tego gatunku w Polsce. Następnego dnia obserwowano już tylko jednego os., a po trzech dniach przerwy – 29.05 dokonano kolejnej obserwacji pojedynczej rybitwy popielatej (S. Beuch, K. Skorb, W. Noçoń). Gatunek ten stwierdzono także 28.05 na Zb. Turawskim (M. Zawadzki, M. Aleksandrowicz) oraz 23–26.05 na zb. Dychów i 26.05 na zb. Raduszec k. Krosna Odrzańskiego (P. Czechowski).

W 2020 r. dokonano aż dwóch obserwacji **czapli modronosej** *Ardeola ralloides* na Śląsku. W dniach 25–30.04 dorosłego ptaka stwierdzono w rez. „Łęczczok” k. Raciborza (B. Polanin i in.), a 9.06 drugorocznego ptaka widziano na stawach Radziądź w dolinie Baryczy (W. Lenkiewicz). Były to 24 i 25 stwierdzenia na Śląsku. Gatunek ten obserwowany jest w regionie nieregularnie, zwykle raz na 4–5 lat i najczęściej dokonuje się jednej obserwacji rocznie. Dwóch stwierdzeń w jednym sezonie dokonano do tej pory tylko w latach 1989, 2007 i właśnie w 2020 r.

W ostatnich latach wyraźnie wzrosła

częstotliwość spotkań **czapli złotawej** *Bubulcus ibis* na Śląsku. Od 2012 r. gatunek ten był obserwowany w regionie niemal co roku, a dziewiątego stwierdzenia dokonano w dniach 23–26.07.2020 kiedy widziano dorosłego osobnika w Lubkowie, pow. bolesławiecki (S. Niedźwiecki i in.). Europejska populacja czapli złotawej wykazuje silny trend wzrostowy, połączony z ekspansją areału lęgowego w kierunku północnym i wschodnim. Gatunek zasiedlił w 2008 r. Wyspy Brytyjskie, a w 2016 r. południe Czech (Gargallo 2020, Śłastny i in. 2021). Jej coraz częstsze pojawy na Śląsku są więc bardzo prawdopodobne.

Gadożer *Circaetus gallicus* jest w Polsce bardzo rzadkim gatunkiem lęgowym. W 2020 r. gniazdowało w kraju raptem 4 pary, wszystkie na Lubelszczyźnie (Chodkiewicz i in. 2022). Najwięcej obserwacji ptaków nielegowych również najczęściej dokonuje się w we wschodniej Polsce, a na Śląsku gatunek widywany jest bardzo sporadycznie (zwykle raz na 5–6 lat). W 2020 r. dokonano aż dwóch obserwacji gadożera, obydwu późną jesienią: 10.10 widziano go przy zb. Słupsko, pow. gliwicki (G. Gaudnik), a 11.10 obserwowano ptaka w Gogolinie na Opolszczyźnie (M. Pastrykiewicz). Na podstawie porównania fotografii obu osobników jest mało prawdopodobne, że był to ten sam osobnik, choć obydwie obserwacje dzieli raptem jeden dzień i tylko 35 km.

W dniu 8.09.2020 w miejscowości Ruja, pow. legnicki obserwowano niedojrzałego osobnika (w trzecim roku kalendarzowym) **orla stepowego** *Aquila nipalensis* (T. Samolik; fot. 5). Było to trzecie stwierdzenie gatunku na Śląsku. Wcześniej wi-



Fot. 5. Orzeł stepowy *Aquila nipalensis*, Ruja, Dolny Śląsk, wrzesień 2020 (fot. T. Samolik)

Photo 5. Steppe Eagle, Ruja, Lower Silesia, September 2020

dziano go w regionie w 1984 r. i 2017 r. (Stawarczyk i in. 2017, Obserwacje faunistyczne 2018).

Nieopodal miejscowości Rozumice na Płaskowyżu Głubczyckim w dniach 1.06-20.08.2020 obserwowano lęgową parę **blotniaków zbożowych** *Circus cyaneus* przy gnieździe z pisklętami (P. Zabłocki i in.; fot. 6). Ostatnie pewne gniazdowanie tego gatunku na Śląsku odnotowano w 1927 r. pod Trzebulą niedaleko Krosna Odrzańskiego (Dyrzc i in. 1991), a ostatni udowodniony lęg w Polsce miał miejsce w 1999 r. na Lubelszczyźnie (Ławicki i in. 2013). Oznacza to, że stwierdzenie to było pierwszym przypadkiem gnieźdzenia się błotniaka zbożowego w kraju w XXI w. Lęgowi temu sprzyjał zapewne bardzo obfity pojaw norników *Microtus* sp. na tym obszarze. Zjawisko to miało pozytywny

wpływ również na inne rzadkie gatunki lęgowe odnotowane tamtego lata.

Również na Płaskowyżu Głubczyckim, k. miejscowości Langowo, stwierdzono gniazdowanie **uszatki błotnej** *Asio flammeus*. W czerwcu zaobserwowano niepokojącą się parę przy gnieździe z 6 jajami w uprawie lucerny (R. Zbroński i in.), jednak lęg został częściowo zniszczony przez pracujący ciągnik i porzucony przez ptaki. W lipcu para powtórzyła lęg w uprawie pszenicy. Znalaziono wówczas gniazdo z 4 pisklętami, z których 2 dożyło lotności i opuściło gniazdo (Rubacha i in. 2022). Uszatka błotna gniazduje w Polsce nieregularnie, przede wszystkim w północnej i wschodniej części kraju (Stawarczyk i in. 2017), a na Śląsku ostatnie lęgi miały miejsce w 1933 r. (Dyrzc i in. 1991). W latach 2019 i 2020 obserwowano rekordowe



Fot. 6. Błotniak zbożowy *Circus cyaneus*, – samiec z lęgowej pary na Płaskowyżu Głubczyckim, czerwiec 2020 (fot. P. Zabłocki)

Photo 6. Hen Harrier, the male of the first breeding pair in Poland found in 21st century, June 2020



Fot. 7. Puszczyk uralski *Strix uralensis* – wysiadująca samica. Katowice, maj 2020 (fot. R. Gwóźdź)

Photo 7. Ural Owl – egg-laying female, Katowice, Upper Silesia, May 2020

inwazje par lęgowych uszatek błotnych w Czechach (Škorpíková i in. 2020, Studecký 2021), co może tłumaczyć pochodzenie pary ptaków z Płaskowyżu Głubczyckiego (tuż przy czeskiej granicy).

Kontrola drzewostanu na terenie Nadleśnictwa Katowice, gdzie w 2019 r. stwierdzono gniazdowanie **puszczyka uralskiego** *Strix uralensis* (Wąsiński i in. 2019) wykazała iż para nadal zasiedla to stanowisko. Znalaziono gniazdo w podłużnym pęknięciu starego buka gdzie widoczna była wysiadująca samica (R. Gwóźdź, S. Beuch; fot. 7). Kolejne kontrole wykazały obecność co najmniej dwóch piskląt w gnieździe, a następnie poza nim. Wcześniej gniazdowanie puszczyka uralskiego stwierdzono na Śląsku dwukrotnie – pierwszy lęg miał miejsce w 1909 r. k. Pankowa, pow. świdnicki, a drugi w 2007 r. k. Bielska-Białej, co dotyczyło populacji karpackiej. Przypadek z Katowic jest więc pierwszym współczesnym stwierdzeniem gniazdowania gatunku na Śląsku poza górami.

W 2020 r. dokonano aż dwóch stwierdzeń sokołów o cechach fenotypowych „sokoła tundrowego” *Falco peregrinus calidus*. W dniach 5–7.10 młodego ptaka widziano nad stawem Rudym w dolinie Baryczy (A. Kuźnia), a 11.11 niedojrzały osobnik obserwowany był nad Zb. Nyskim (M. Bojarowski, R. Fudalej, M. Poddaniec). Były to piąte i szóste stwierdzenia tego taksonu na Śląsku. Podgatunek ten gniazduje nielicznie w syberyjskiej tundrze i obserwowany jest najczęściej jesienią podczas przelotu na zimowiska. W Polsce najwięcej obserwacji pochodzi z wybrzeża (Stawarczyk i in. 2017).

„Srokosz stepowy” *Lanius excubitor*

homeyeri pojawia się w Polsce regularnie, a część osobników wykazujących cechy fenotypowe tego taksonu przystępuję do lęgów. Do tej pory stwierdzono łącznie 11 przypadków gniazdowania ptaków z tego podgatunku w kraju, z czego aż pięć w samym tylko 2020 r. (Chodkiewicz i in. 2022). Większość lęgów w tym roku odnotowano na Śląsku: 3 dorosłe osobniki sparowane z ptakami o cechach podgatunku nominatywnego stwierdzono w różnych miejscach we wschodniej Opolszczyźnie (P. Zabłocki), natomiast w miejscowości Chwoszcz, pow. gliwicki obserwowano parę ptaków, gdzie zarówno obydwa ptaki dorosłe jak i 2 młode wykazywały cechy podgatunku *homeyeri* (Beuch 2021a). Był to pierwszy przypadek lęgu pary ptaków o takich cechach. Do tej pory wszystkie zgłaszane obserwacje lęgowych „srokoszy stepowych” dotyczyły tylko jednego osobnika o cechach tego podgatunku, podczas gdy drugi ptak z pary należał do formy *excubitor*.

Pomimo faktu iż Polska skupia nadal znaczną populację lęgową **wodniczki** *Acrocephalus paludicola* w Europie, ocenianą w ostatnich latach na 3800–4500 samców (Ławicki i in. 2021, Chodkiewicz i in. 2022) na Śląsku jest to gatunek obserwowany niezwykle rzadko. Większości stwierdzeń dokonano w regionie w XX w. (Dyrcz i in. 1991), a w bieżącym stuleciu jej obserwacje są tu niezwykle rzadkie. Odnotowano tylko dwa stwierdzenia, wszystkie na Górnym Śląsku – w 2004 r. na zb. Dzierżno Duże i w 2017 r. na zapadlisku Farskie (P. Skałban) (Beuch 2021b). W 2020 r. dokonano dwóch kolejnych stwierdzeń tego gatunku: w dniach 17–18.04 obserwowano śpiewającego

samca nad zb. Świerklaniec, a w dniu 23.04 na zapadlisku „Bagno Bączek” w Bytomiu-Miechowicach. Obserwacje te były 27 i 28 stwierdzeniem wodniczki na Śląsku po II Wojnie Światowej i dopiero trzecim i czwartym w XXI w. (Beuch 2021b).

Czwartym stwierdzeniem **tamaryszki *Acrocephalus melanopogon*** w Polsce i jednocześnie drugim na Śląsku była obserwacja śpiewającego samca z 13–16.04.2020 na zb. Świerklaniec (fot. 8) (Beuch 2021b). Wcześniej gatunek ten stwierdzono w regionie w 2007 r. na stawach Stawno (Tomasik i Czyż 2008), a pozostałe obserwacje krajowe to śpiewające samce widziane w 1989 r. na Zb. Żywieckim i 2016 r. na stawach Spytkowice w Małopolsce (Stawarczyk i in. 2017).

W 2020 r. w całej Polsce miał miejsce niespotykany dotąd nalot **zaroślówki *Acrocephalus dumetorum***. Stwierdzono ją co najmniej 111 razy w łącznej liczbie 127 os. (Wylegała i in. 2022a). Zjawisko to objęło swym zasięgiem również Śląsk, gdzie dokonano aż czterech obserwacji, co podwoiło dotychczasową liczbę stwierdzeń gatunku w regionie. Zanotowano ją kolejno: 30.05–8.06 nad zb. Dzierżno Małe (co było pierwszym stwierdzeniem na Górnym Śląsku; Beuch 2021b), 8.06 w Ochli k. Zielonej Góry (pierwsze stwierdzenie w woj. lubuskim; P. Czechowski), 10–19.06 w Pszczynie (A. Wucher i in.) oraz 28.06 w Otmuchowie (pierwsze stwierdzenie w woj. opolskim; H. Sztwiertnia). Po raz pierwszy zaroślówkę na Śląsku widziano w 2014 r.



Fot. 8. Tamaryszka *Acrocephalus melanopogon* – śpiewający samiec na zb. Świerklaniec, kwiecień 2020 (fot. K. Belik)

Photo 8. Moustached Warbler – singing male, Świerklaniec reservoir, Upper Silesia, April 2020,

w dwóch miejscach, a następnie w 2015 r. (Wasińska i in. 2015). Uwzględniając obserwacje z 2020 r. gatunek ten stwierdzono w regionie 7 razy.

Jaskółka rudawa *Cecropis daurica* jest gatunkiem śródziemnomorskim, bardzo rzadko zalatującym do Polski. W dniu 13.10.2020 obserwowano jednego ptaka na Zb. Turawskim (R. Świerad), co było 20 obserwacją w Polsce (Komisja Faunistyczna 2021) i dopiero trzecią na Śląsku. Wcześniej gatunek ten stwierdzono w regionie w 2007 r. na zb. Dychów (Czechowski 2007) oraz w 2013 r. w Bytomiu-Miechowicach (Beuch 2014).

Jesienią 2020 r. nastąpił obfity pojaw **świstunki żółtawej** *Phylloscopus inornatus* w całym kraju, podczas którego dokonano 50 stwierdzeń 54 osobników

(Wylegała i in. 2022a). Nalot objął również niespodziewanie południową część kraju, w tym Śląsk gdzie dokonano aż czterech stwierdzeń, a więc niemal tyle samo ile dokonano w regionie do tej pory. W dniu 29.09 widziano ptaka koło zb. Dzierżno Duże (S. Beuch i in.), 30.09 schwymano młodego os. w ramach Akcji Bukówka (S. Landowska, P. Kwaśniewicz), 1.10 stwierdzono ptaka w Wyrach, pow. miłkowski, a 22.10 nagrano głos migrującego nocą osobnika w Tychach (I. Oleksik). Podniosło to łączną liczbę stwierdzeń gatunku na Śląsku do 9.

W 2020 r. odnotowano również bezprecedensowy nalot **pasterza** *Pastor roseus* w kraju. W 17 stwierdzeniach zaobserwowano 20 osobników. Zjawisko objęło zasięgiem przede wszystkim wschodnią



Fot. 9. Pasterze *Pastor roseus*, Tąpkowice, Górny Śląsk, czerwiec 2020 (fot. S. Beuch)

Photo 9. Rose-coloured Starlings, Tąpkowice, Upper Silesia, June 2020

i południowo-wschodnią Polskę, ale dokonano także dwóch stwierdzeń na Śląsku (Komisja Faunistyczna 2021, 2022). W dniu 7.06.2020 obserwowano samca z dwiema samicami w Tąpkowicach, pow. tarnogórski (S. Beuch; fot. 9), a 4.10.2020 młodego ptaka w Zawadzie, pow. opolski (A. Kuńka, K. Olszanowska-Kuńka). Stwierdzenia te były dopiero ósmym i dziewiątym stwierdzeniem pasterza na Śląsku po 1901 r. W ostatnich 30 latach gatunek ten obserwowano na Śląsku bardzo nieregularnie, dokonano zaledwie czterech stwierdzeń w latach 1993, 2000, 2002 i w 2019.

„Pliszka czarnogłowa” *Motacilla flava feldegg* jest podgatunkiem pliszki żółtej, której najbliższe stałe lęgowiska znajdują się na Półwyspie Bałkańskim (Shirihai i Svensson 2018). W naszym kraju takson ten pojawia się bardzo rzadko. W 2020 r.

dokonano w regionie dopiero szóstego stwierdzenia – 13.04 widziano młodego samca w Tychach (M. Strzoda). Obserwacji tej dokonano aż po 10 latach przerwy. Wcześniej pliszkę tę widziano na Śląsku w 2010 r. w Jaworznie (Komisja Faunistyczna 2011).

Na uwagę zwraca brak stwierdzeń **ostrzygojada** *Haematopus ostralegus* na Śląsku w 2020 r. Jest to gatunek dość regularnie migrujący w regionie, obserwowany zarówno wiosną jak i jesienią, nierzadko w liczbie przekraczającej 10 stwierdzeń rocznie. Brak obserwacji w regionie zastanawia tym bardziej, że w kraju gniazdowała wówczas wyjątkowo liczna populacja – 36 par, z najbliższymi stanowiskami nad Małopolskim Przełomem Wisły (Chodkiewicz i in. 2022).

Przygotował: Szymon Beuch



Fot. 10. „Pliszka czarnogłowa” *Motacilla flava feldegg*, Tychy, Górny Śląsk, kwiecień 2020 (fot. T. Baldujew).

Photo 10. Black-headed Yellow Wagtail, Tychy, Upper Silesia, April 2020

Summary

No new species were added to the species list of the Silesian Ornithological Region in 2020. Noteworthy observations in the reporting year are: the second records of American Teal *Anas carolinensis* and Moustached Warbler *Acrocephalus melanopogon*, the third records of Steppe Eagle *Aquila nipalensis* and Red-rumped Swallow *Cecropis daurica*, the fourth record of White-headed Duck *Oxyura leucocephala*, the fourth to seventh records of Blyth's Reed warbler *Acrocephalus dumetorum*, the sixth „Black-headed Yellow Wagtail” *Motacilla flava feldegg*, the sixth and seventh records of Glaucous Gull *Larus hyperboreus*, the sixth to ninth records of Yellow-browed Warbler *Phylloscopus inornatus*, the eighth and ninth contemporary records of Rosy Starling *Pastor roseus*, as well as the ninth records of Black-winged Pratincole *Glareola nordmanni*, Gull-billed Tern *Geochelidon nilotica* and Cattle Egret *Bubulcus ibis*. Worth mentioning is also the first breeding of Hen Harrier *Circus cyaneus* since 1927 and the first breeding of Short-eared Owl *Asio flammeus* since 1933. Also notable are the exceptionally numerous sightings during the year of Great Snipe *Gallinago media* (6), Arctic Tern *Sterna paradisaea* (6), Blyth's Reed Warbler (4) and Yellow-browed Warbler (4). By the end of 2020, the list of avifauna of the Silesian Ornithological Region included 387 species.

Literatura

- Beuch S.** 2014. Drugie stwierdzenie jaskółki rudawej *Cecropis daurica* na Śląsku. Ptaki Śląska 21: 151–154.
- Beuch S.** 2021a. Pierwsze krajowe stwierdzenie lęgu pary srokoszy wykazujących fenotypowe cechy podgatunku „srokosza stepowego” *Lanius excubitor homeyeri*. Ptaki Śląska 27: 71–74.
- Beuch S.** 2021b. Obserwacje tamaryszki *Acrocephalus melanopogon*, wodniczki *A. paludicola* i zaroślówki *A. dumetorum* na Górnym Śląsku wiosną 2020 roku. Ptaki Śląska 27: 80–89.
- Chodkiewicz T., Beuch S., Ławicki Ł., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylak A., Górski A., Grygoruk G., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński P., Sikora A.** 2022. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki lęgowe. Ornis Pol. 63: 347–379.
- Czechowski P.** 2007. Obserwacja jaskółki rudawej *Cecropis daurica* na Ziemi Lubuskiej. Przedład Przyr. 18: 140–141.
- Dyrz A., Grabiński W., Stawarczyk T., Witkowski J.** 1991. Ptaki Śląska. Monografia faunistyczna. Uniwersytet Wrocławski, Zakład Ekologii Ptaków, Wrocław.
- Flousek J., Gramsz B., Telenský T.** 2015. Ptaki Karkonoszy – atlas ptaków lęgowych 2012–2014. Správa KRNAP Vrchlaby, Dyrekcja KPN Jelenia Góra.
- Gargallo G.** 2020. *Bubulcus ibis* Cattle Egret. W: Keller V., Herrando S., Voříšek P., Franch M., Kipson M., Milanesi P., Martí D., Anton M., Klvaňová A., Kalyakin M. V., Bauer H-G., Floppen R. P. B. 2020. European Bird Atlas 2. Distribution, Abundance and Change. European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona, ss. 264–265.
- Grochowski P., Beuch S., Czechowski P., Betleja J., Smyk B.** 2016. Zimowanie ptaków wodnych na Śląsku w latach 2011–2016. Ptaki Śląska 23: 79–109.

- Grochowski P., Betleja J., Czechowski P., Smyk B.** 2021. Zimowanie ptaków wodnych na Śląsku w roku 2020. *Ptaki Śląska* 27: 94–100.
- Kąkol A., Stajszczyk M.** 2008. Lęg mandarynki *Aix galericulata* na Dolnym Śląsku. *Ptaki Śląska* 17: 77–79.
- Komisja Faunistyczna** 1992. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1990. Raport nr 7. *Not. Orn.* 33: 111–121.
- Komisja Faunistyczna** 2011. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2010. *Ornis Pol.* 52: 117–149.
- Komisja Faunistyczna** 2015. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2014. *Ornis Pol.* 56: 99–136.
- Komisja Faunistyczna** 2021. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2020. *Ornis Pol.* 62: 113–148.
- Komisja Faunistyczna** 2022. Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 2021. *Ornis Pol.* 63: 130–159.
- Lindström Å.** 2020. *Fringilla montifringilla* Brambling. W: Keller V., Herrando S., Voříšek P., Franch M., Kipson M., Milanese P., Martí D., Anton M., Klvaňová A., Kalyakin M. V., Bauer H-G., Floppen R. P. B. 2020. *European Bird Atlas 2. Distribution, Abundance and Change.* European Bird Census Council & Lynx Edicions, Barcelona, ss. 820–821.
- Ławicki Ł., Lontkowski J., Wylegała P., Zieliński P.** 2013. Wymieranie populacji lęgowej błotniaka zbożowego *Circus cyaneus* w Polsce. *Ornis Pol.* 54: 1–11.
- Ławicki Ł., Beuch S., Chodkiewicz T., Wylegała P., Betleja J., Bzoma S., Cenian Z., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Górski A., Grygoruk G., Jankowski K., Kajzer Z., Krupiński D., Matyjasiak Ł., Neubauer G., Sielicki S., Smyk B., Stasiak K., Wardecki Ł., Wężyk M., Wieloch M., Woźniak B., Zielińska M., Zieliński M., Sikora A.** 2021. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2019 – gatunki lęgowe. *Ornis Pol.* 62: 310–338.
- Mikusek R., Dyrz A.** 2003. Ptaki Gór Stołowych. *Not. Orn.* 44: 89–119.
- Obserwacje faunistyczne** 2006. Obserwacje faunistyczne. *Ptaki Śląska* 16: 173–186.
- Obserwacje faunistyczne** 2008. Obserwacje faunistyczne. *Ptaki Śląska* 17: 91–107.
- Obserwacje faunistyczne** 2017. Najważniejsze obserwacje awifaunistyczne na Śląsku w roku 2016. *Ptaki Śląska* 24: 153–172.
- Obserwacje faunistyczne** 2018. Najważniejsze obserwacje awifaunistyczne na Śląsku w roku 2017. *Ptaki Śląska* 25: 168–188.
- Obserwacje faunistyczne** 2019. Najważniejsze obserwacje awifaunistyczne na Śląsku w roku 2018. *Ptaki Śląska* 26: 162–177.
- Obserwacje faunistyczne** 2021. Najważniejsze obserwacje awifaunistyczne na Śląsku w roku 2019. *Ptaki Śląska* 27: 101–118.
- Ochmann A., Beuch S., Świerad R., Chlebowski A., Kołodziejczyk P., Walczybok R.** 2014. Trzecie stwierdzenie mewy bladej *Larus hyperboreus* na Śląsku. *Ptaki Śląska* 21: 140–144.
- Ornitho.pl** 2022.
- Rojek M., Stajszczyk M.** 2008. Pierwsze stwierdzenie lęgu gęsiówki egipskiej *Alopochen aegyptiaca* w Polsce. *Ptaki Śląska* 17: 79–82.
- Rubacha S., Zabłocki P., Nagler M., Mulawa A., Sierakowski M.** 2022. Współczesny lęg uszatki błotnej *Asio flammeus* w uprawach rolnych. *Ornis Pol.* 63: 391–397.
- Shirihai H., Svensson L.** 2018. *Handbook of Western Palearctic Birds. Passerines: Larks to Warblers.* Volume I. Helm, Bloomsbury Publishing, London. Ss. 180–184.
- Šťastný K., Bejček V., Mikulaš I., Telenský T.** 2021. Atlas hnízdiho rozšíření ptáků v České republice 2014–2017. Aventinum, Praha.
- Stawarczyk T., Grabiński W., Karnaś A.** 1996. Migracja siewkowych Charadriiformes na zbiornikach Nyskim i Turawskim w latach 1976–94. *Ptaki Śląska* 11: 39–80.
- Stawarczyk T., Cofta T., Kajzer Z., Lontkowski J., Sikora A.** 2017. Rzadkie ptaki Polski. Studio B&W Wojciech Janecki, Sosnowiec.
- Studecký J.** 2021. Pallid Harrier breeding near

Dobřichov, Czechia, in 2020. Dutch Birding 43: 141–144.

Škorpíková V., Horal D., Štěpánek D., Berka P. 2020. Hnízdní invaze kalouse pustovky (*Asio flammeus*) na jižní a střední Moravu v roce 2019. Crex 38: 24–43.

Tomasik Ł., Czyż B. 2008. Trzecie stwierdzenie tamaryzki *Acrocephalus melanopogon* w Polsce. Not. Orn. 49: 54–56.

Tomiałojć L., Stawarczyk T. 2003. Awifauna Polski. Rozmieszczenie, liczebność i zmiany. PTPP „pro Natura”, Wrocław.

Wasińska A., Koźlik K., Mazur K., Ostrowski K., Beuch S. 2015. Zaroślówka *Acrocephalus dumetorum* nowym gatunkiem w awifaunie Śląska. Ptaki Śląska 22: 151–155.

Wąsiński M., Gwóźdź R., Beuch S. 2019. Trzeci lęg puszczyka uralskiego *Strix uralensis* w Śląskim Regionie Ornitologicznym. Ptaki Śląska 26: 140–144.

Wuczyński A., Kołodziejczyk P. 2013. Granice Śląskiego Regionu Ornitologicznego. Ptaki Śląska 20: 170–180.

Wylegała P., Beuch S., Sikora A., Ławicki Ł., Cymbała R., Czechowski P., Czyż S., Dębowski P., Dylik A., Grygoruk G., Guzik W., Jankowski K., Kajzer Z., Matyjasiaak Ł., Smyk B., Wężyk M., Chodkiewicz T. 2022a. Kartoteka Rzadkich Ptaków w Polsce w roku 2020 – gatunki nielęgowe. Ornis Pol. 63: 245–281.

Wylegała P., Lorek G., Kuczyński L. 2022b. Ocena liczebności oraz siedliska lęgowe dzierlatki *Galerida cristata* w Wielkopolsce. Ornis Pol. 63: 301–313.